

Pelikanerna är tillbaka i Havannabukten

Lars Edqvist • Text & Foto

Pelikanerna är tillbaka i Havannabukten. Där finns åter fisk att äta sedan syrehalten i bukten har stigit. Totalt har föroreningarna i bukten minskat med 58 procent. Men det finns fortfarande mycket att göra.

Det är en bild av Kubas miljöpolitik. Stadsjordbruk och lokala byggmaterialfabriker, men också konstgödning och oljeborrning är andra bilder som jag mött på en rundresa med hållbarhetstema.

Vattnet i Havannabukten har varit extremt smutsigt. Längst in i bukten ligger ett oljeraffineri. Tre floder som mynnar i bukten har fått ta emot industriutsläpp och avloppsvatten från hushåll. Det har länge varit en dålig vana att dumpa allehanda sopor och skräp i bukten.

Arbetet med att rena Havannabukten började med ett karibiskt projekt för vattenrening 1998. I Havannabukten bildades en specialgrupp med ett brett uppdrag, som omfattar ett stort område kring bukten. Gruppen är statlig och satsar 65 specialister, och den har ett omfattande samarbete med kommunerna och kommunalråden i området.

103 föroreningskällor har identifierats och bearbetats. Detta har alltså lett till att de totala föroreningarna har minskat med 58 procent.

Några exempel på åtgärder som har genomförts inom ramen för projektet:

- Gruppen har samarbetat med industrierna i området för att få dem att minska sina utsläpp.
- Avloppsvattnet från toaletter leds nu långt ut till havs, något som man anser vara en form av biologisk rening.
- Skog har återplanterats i området, framför att längs floderna.
- En omfattande folkbildning har genomförts i skolor och kommunalnämnder för att få alla förstå vikten av att inte slänga skräp i bukten.
- Fartygens dumpning av skräp i bukten har stoppats. De inspekteras när de kommer och innan de släpps ut ur bukten. Samtidigt håller hamnen på att flytta utanför staden, i Mariel väster om Havanna.

Fortfarande luktar det illa från bukten. Vattnet ser oljigt ut,

även om oljehalten har minskat från 1,5 till 0,12 procent. Raffinaderiets eviga låga ser inte direkt hälsosam ut. På sikt ska raffinaderiet flyttas.

Det finns fortfarande skräp att hämta upp från botten.

Ett annat problem är att klimatförändringarna kan leda till att vattennivån har höjts. Orkanerna blir våldsammare och tätare. Planeringen pågår för att rädda människoliv och byggnader från klimatförändringarnas konsekvenser. De som arbetar i projektet ser inget slut på sitt arbete. Reningen av Havannabukten kommer att fortsätta inom överskådlig tid.

Lump blir papper och prydnad i grannskapsprojekt

Bara ett stenkast från Havannabukten arbetar ett gäng damer bland annat med att förvandla lump till papper och prydnadssaker. Det är ett av de grannskapsprojekt som drivs för att få med allmänheten i reningen av bukten. Det här projektet i Gamla Havanna påbörjades 2004 och engagerar många invånare. Ambitionen är att bedriva folkbildning för att visa alla vad de själva kan göra för att rena bukten.

Skräp återvinns och blir till mer eller mindre vackra handarbeten. De säljs i en lokal som har lånats av Havannas bokinstitut. En sopstation har blivit till en stadsodling. Deltagarna är nöjda med sitt projekt. Det har delvis drivits med hjälp av biståndspengar, men de tycker inte att de har styrts av det. Deltagarna gör listor på vad de anser viktigt för bukten och sedan söker de pengar för att genomföra det.